

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLKWEG 29 - TELEFOON 51.44.81 - GIRO 41.22.35

Tel. Afd. Bedr. Econ. Onderz. 55.30.00

Niet voor publikatie
Nadruk verboden

Interne nota No.47

BEREKENING VAN DE RENTE KORT OMLOPEND KAPITAAL t.b.v. akkerbouwgewassen (voorcalculatie 1957)

In de produktiekosten per gewas wordt een bedrag opgenomen voor de rente over het kort omlopend kapitaal, dat wordt geïnvesteerd in de verbouwde gewassen.

Het aangehouden rentepercentage ad 4,75% is afgestemd op het huidige door de Boerenleenbanken in rekening gebrachte percentage voor voorschotten.

De totale produktiekosten per gewas kunnen voor de berekening van de rentekosten niet zonder meer worden gebruikt, omdat tot het kort omlopend kapitaal niet wordt gerekend de investering in duurzame produktiemiddelen, waarvoor een omlooptijd geldt, welke langer is dan een jaar. De rentekosten voor deze investeringen worden op afzonderlijke wijze berekend. Afschrijvingen en rentekosten van de duurzame produktiemiddelen worden dus buiten beschouwing gelaten.

Een uitgangspunt voor de kostprijzen is de zogenaamde "pachtbasis", waarbij is gesteld, dat de kosten worden afgestemd op pachtersbedrijven. Bij de bepaling van de rente omlopend kapitaal wordt daarom ook rekening gehouden met de pacht ingeval deze vooraf wordt betaald. In vele gevallen is er contractueel bepaald, dat de pacht achteraf, dit is na afloop van de oogst, in december zal worden betaald. Het is echter voor de kleigebieden regel geworden, dat de halve pacht vooraf wordt voldaan en wel per 1 mei. Voor de veenkoloniën geschiedt de betaling van de pacht achteraf. In de hiernavolgende berekeningen is de pacht niet opgenomen. Bij de samenvatting van de berekende rentekosten wordt de pacht afzonderlijk

vermeld in verband met de geconstateerde afwijking tussen de kleigebieden en de veenkoloniën.

Bij de berekening van de rentekosten over de niet-duurzame produktiemiddelen is onderscheid gemaakt in:

- a. de investeringen, welke ten behoeve van het gehele bedrijf geschieden en
- b. de investeringen, welke ten behoeve van een bepaald gewas geschieden.

Hoewel een dergelijke onderscheiding op het akkerbouwbedrijf een arbitrair karakter heeft, is het echter voor de berekening van deze rentekosten noodzakelijk, in verband met de aan te houden looptijd. Hierbij is gesteld, dat de geïnvesteerde bedragen t.b.v. het gehele bedrijf via de gezamenlijke opbrengsten van het gehele bedrijf weer vrijkomen. Voor deze investeringen geldt dus niet, dat zij via de opbrengst van een bepaald gewas vrijkomen.

Voor de investeringen ten behoeve van een bepaald gewas is bij de berekening uitgegaan van de stelling, dat deze investeringen vrijkomen uit de opbrengst van het desbetreffende gewas.

Zoals opgemerkt, vloeit deze onderscheiding voort uit de aan te houden looptijd voor de renteberekening. Voor de afzonderlijke gewassen bestaan er namelijk verschillen in de periode, welke ligt tussen het zaaien/poten en het oogsten van het gewas; de looptijd is hierdoor verschillend. De investeringen, welke voor het bedrijf als geheel plaats hebben, kunnen daarom niet zonder meer bij de renteberekening voor de afzonderlijke gewassen worden opgenomen.

Tot de investeringen voor het gehele bedrijf zijn gerekend de arbeids- en trekkrachtkosten voor de grondbewerking en de algemene werkzaamheden (drooghouden, drainage, onderhoud werktuigen e.d.), de aanschaffing van klein-gereedschap en onderhoud door derden, enkele bemestingen, nl. kalk, compost,

groenbemesting en stalmest en tenslotte de algemene kosten (boekhouding, water, licht, abonnementen, verzekering e.d.).

De periode, waarover de investering plaats heeft loopt van oktober t/m september (een jaar). Gesteld is, dat uit de gezamenlijke opbrengsten van de lopende oogst deze investeringen zullen vrijkomen en dat deze gezamenlijke opbrengsten op dat moment dan ca. f. 300,- per ha bedragen.

Aangezien geen gegevens bekend zijn betreffende het moment van investering van onderhoudskosten en algemene kosten zijn de uitgaven gelijkmatig over het gehele jaar verdeeld.

De renteberekening voor de investering voor het gehele bedrijf is:

INVESTERINGEN VOOR GEHELE BEDRIJF IN GLD. PER HA Tabel 1

	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	to- taal
Arbeidskosten	16	8	16	16	16	16	16	6	3	8	8	16	145
Trekkkracht	10	10	2	-	-	2	2	2	-	-	4	13	45
Onderhoud + aan- schaf klein- gereedschap	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	35
Bemesting	30	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	35
Algemene kosten	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	45
Totaal	63	25	25	23	27	24	24	15	10	15	19	35	305
4,75% rente	0,25	0,10	0,10	0,09	0,11	0,09	0,09	0,06	0,04	0,06	0,08	0,14	-
Looptijd in maanden	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
Totale rente- kosten	3,00	1,10	1,00	0,81	0,88	0,63	0,54	0,30	0,16	0,18	0,16	0,14	8,90

Voor enige gewassen worden in tabel 2 t/m 5 de investeringen vermeld tezamen met de hierop gebaseerde renteberekening. Deze investeringen per gewas hangen dus ten nauwste samen met de verbouw van het bedoelde gewas.

INVESTERINGEN VOOR WINTERGRAAN IN GLD. PER HA Tabel 2

	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	medio nov.	to- taal
Arbeidskosten	18	-	-	-	-	9	28	10	7	-	100	-	8	-	180
Trekkracht	18	-	-	-	-	2	3	-	-	-	22	-	-	-	45
Werk door derden	-	-	7	-	-	-	-	14	-	-	-	-	60	65	146
Zaaizaad	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70
Bemesting P + K	-	-	-	-	19	19	-	-	-	-	-	-	-	-	38 38
N	-	-	-	-	-	65	-	-	-	-	-	-	-	-	65
Totaal	106	-	7	-	19	95	31	24	7	-	122	-	68	65	544
4,75% rente	0,42	-	0,03	-	0,08	0,38	0,12	0,09	0,03	-	0,48	-	0,27	0,26	
Looptijd in maanden	13 ⁵	12 ⁵	11 ⁵	10 ⁵	9 ⁵	8 ⁵	7 ⁵	6 ⁵	5 ⁵	4 ⁵	3 ⁵	2 ⁵	1 ⁵	0 ⁵	
Totale rentekosten	5,67	-	0,35	-	0,76	3,23	0,90	0,59	0,17	-	1,68	-	0,41	0,13	13,89

De rentekosten voor granen zijn berekend tot medio november omdat op dit tijdstip ca. 50% van de graanoogst is afgeleverd.

De berekening van de rentekosten voor zomergraan is in de volgende tabel gegeven.

INVESTERINGEN VOOR ZOMERGRANEN IN GLD. PER HA Tabel 3

	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	medio nov.	to- taal
Arbeidskosten	-	-	20	15	30	10	40	65	-	-	-	180
Trekkracht	-	-	15	5	3	-	10	12	-	-	-	45
Werk door derden	7	-	-	-	14	-	-	-	60	65	-	146
Zaaizaad	-	-	55	-	-	-	-	-	-	-	-	55
Bemesting P + K	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-	40
N	-	-	-	55	-	-	-	-	-	-	-	55
Totaal	7	20	110	75	47	10	50	77	60	65	-	521
4,75% rente	0,03	0,08	0,44	0,30	0,19	0,04	0,20	0,30	0,24	0,26	-	
Looptijd in maanden	10 ⁵	9 ⁵	8 ⁵	7 ⁵	6 ⁵	5 ⁵	4 ⁵	3 ⁵	2 ⁵	1 ⁵	0 ⁵	
Totale rentekosten	0,32	0,76	3,74	2,25	1,24	0,22	0,90	1,05	0,60	0,39		11,47

Tenslotte wordt in de hiernavolgende tabellen nog de berekening vermeld van de rentekosten omlopend kapitaal voor consumptieaardappelen en suikerbieten.

INVESTERINGEN VOOR CONSUMPTIEAARDAPPELEN IN GLD. PER HA Tabel 4

	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	to- taal
Arbeidskosten	-	80	50	65	30	10	-	190	190	250 (herfstaflevering)	75 (voorjaarsaflevering)	-	-	(865) (1015)
Trekkracht	-	20	15	15	5	-	-	30	35	-	-	-	-	120
Werk door derden	10	-	-	15	70	70	-	-	-	-	-	-	-	165
Pootgoed	335	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	335
Bemesting P+K	35	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75
N	-	65	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135
Dekstro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-	50
Totaal herfstaflevering	380	205	135	95	105	80	-	220	225	300	-	-	-	1745
4,75% rente	1,50	0,81	0,53	0,38	0,42	0,32	-	0,87	0,89	1,19	-	-	-	
Looptijd in maanden	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	-	-	-	
Rente kosten	15,00	7,29	4,24	2,66	2,52	1,60	-	2,61	1,78	1,19	-	-	-	38,89
Totaal voorjaarsaflevering	380	205	135	95	105	80	-	220	225	125	-	-	325	1895
4,75% rente	1,50	0,81	0,53	0,38	0,42	0,32	-	0,87	0,89	0,49	-	-	1,29	
Looptijd in maanden	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
Rentekosten	19,50	9,72	5,83	3,80	3,78	2,56	-	5,22	4,45	1,96	-	-	1,29	58,11

Voor consumptieaardappelen zijn twee berekeningen gegeven namelijk bij herfst- en voorjaarsaflevering. Ingeval gemiddeld 50% in de herfst en 50% in het voorjaar wordt afgeleverd zijn de rentekosten te stellen op het gemiddelde ofwel f. 48,50 per ha.

INVESTERINGEN VOOR SUIKERBIETEN IN GLD. PER HA Tabel 5

	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal
Arbeidskosten	-	30	50	230	40	-	-	70	175	165	40	800
Trekkracht	-	15	10	5	-	-	-	-	20	20	-	70
Werk door derden	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	50	60
Zaaizaad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	P.M
Bemesting P + K	50	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100
N	-	50	50	35	-	-	-	-	-	-	-	135
Totaal	50	145	110	280	40	-	-	70	195	185	90	1165
4,75% rente	0,20	0,57	0,44	1,11	0,16	-	-	0,28	0,77	0,73	0,36	
Looptijd in maanden	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	-	
Rentekosten	2,00	5,13	3,52	7,77	0,96	-	-	0,84	1,54	0,73	-	22,59

Zoals uit bovenstaande becijferingen blijkt, is de beloning voor bedrijfsleiding nog niet opgenomen. Het niet-opnemen van de beloning voor bedrijfsleiding wordt verklaard uit het feit, dat bij de opstelling van deze berekeningen nog geen concrete bedragen bekend zijn. Ter oriëntering zijn daarom in de samenvatting de totale rentekosten voor omlopend kapitaal vermeld, waarbij voor bedrijfsleiding met de in vorige jaren geldende normen rekening is gehouden.

Samenvatting

In de rentekosten voor kort omlopend kapitaal zijn niet begrepen de rentekosten voor de duurzame produktiemiddelen. De rentekosten voor duurzame produktiemiddelen zijn afzonderlijk in de produktiekosten per gewas opgenomen. In de tabellen met de investeringen voor het gehele bedrijf en voor de afzonderlijke gewassen zijn bijvoorbeeld in de kostenbedragen voor trekkracht daarom niet opgenomen de kosten voor afschrijvingen en rente van trekkers en paarden.

De pacht wordt voor de kleigebieden voor de helft in aanmerking genomen omdat betaling van de halve pacht als regel vooraf in mei plaats heeft.

De rentekosten voor kort omlopend kapitaal zijn berekend voor de investeringen in de niet duurzame produktiemiddelen, welke plaats hebben voor het gehele bedrijf en die welke plaats hebben voor een bepaald gewas.

De rentekosten voor beloning bedrijfsleiding zijn in tabel 6 afzonderlijk vermeld. Deze kosten zijn berekend op basis van de normbedragen, welke golden in 1956.

De totale rentekosten voor kort omlopend kapitaal bedragen voor de verschillende gewassen in de kleigebieden.

RENTE OMLOPEND KAPITAAL PER HA OP BASIS VAN 4,75% RENTEVOET Tabel 6

	Investerings in niet-duurzame produktiemiddelen		Bedrijfs- leiding 1)	Helft v.d. pacht ¹⁾	Totale rente kosten	Laatste datum, waarover rente is berekend voor de inves- teringen per gewas(kolom 2)
	gehele bedrijf	per gewas				
	1	2	3	4	5	6
Wintergraan	8,90	13,89	1,98	2,13	27,-	medio november
Zomergraan	8,90	11,47	1,98	2,13	24,-	medio november
Consumptie-aardappelen	8,90	48,50	3,30	2,13	63,-	gemiddeld van herfst- en voorjaars- levering (november en februari)
Suikerbieten	8,90	22,59	3,00	2,13	37,-	november

1) Op basis van gemiddelde looptijd van 6 maanden.

's-Gravenhage, maart 1957
Afdeling Bedrijfseconomisch Onderzoek Landbouw